

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Монументального живопису Секція СМС	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестр	1-2

АКАДЕМІЧНА СКУЛЬПТУРА

Семестри 1-2

Викладач	Демченко Олександр Миколайович
E-mail	demchenkosculptor@gmail.com
Заняття	ПН 9.00-12.20, СР 10.45–15.30 онлайн
Консультації	ПН-ПТ 9.00–18.00
Адреса	
Телефон	+38 050 5203031

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є спілкування у месенджерах (viber, telegram) та електронне листування. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається, — анонімні листи не розглядаються; 3) прикріплені файли підписувати наступним чином: прізвище, завдання. Розширення: jpeg, jpg.

Консультації з викладачем відбуваються з понеділка по п'ятницю з 9.00 до 18.00 по електронній пошті, а також у телеграм-каналі групи й у viber за номером +38 050 5203031. За потреби можливе також офлайн консультації у скульптурній майстерні викладача за адресою: Харків, вул. Костомарівська, 14.

Дистанційні заняття проводяться за розкладом на онлайн-платформі ZOOM за посиланням:

<https://us05web.zoom.us/j/2342977963?pwd=QVgva2FaeUIYUnFKSFR3RTJZTWFKdz09>, яке розміщене в загальному чаті у телеграм-каналі групи.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Академічна скульптура» на першому курсі спирається на знання та вміння, отримані студентами під час вивчення дисципліни «Академічний рисунок», а також аналіз класичних зразків скульптури з альбомів, ресурсів мережі інтернет та музейних експозицій.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальними матеріалами дисципліни Академічна скульптура є роботи з методичного фонду секції скульптури Харківської державної академії дизайну і мистецтв, фотозображення творів мистецтва у галузі скульптури з музеїв образотворчого мистецтва: Харківський художній музей, Київський національний художній музей, Одеський художній музей, Національний музей у Львові ім. А. Шептицького, художній музей Парижу (Лувр), Національна художня галерея (Афіни), Каїрський єгипетський музей, Дрезденська картинна галерея, Археологічний музей у Стамбулі тощо.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

- Гармония пластики: альбом / Авт. вступ. ст. Л.Л. Савицька. Харьков: Колорит. 2006. 162 с.
- Лантери Э. Лепка / пер. с англ. М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963. 330 с.: ил..
- Bammes G. Der nackte Mensch. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler. Dresden: VEB Verlag der Kunst, 1982. 473 S.
- Bammes G. Sehen und verstehen. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler. Berlin: Volk und Wissen Volkseigener Verlag, 1988. 372 S.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Академічна скульптура» у процесі навчання майбутніх кваліфікованих фахівців у галузі скульптури полягає в засвоєнні знань та набутті практичних навичок роботи з натури над академічним етюдом; вивчення принципів побудови об'ємних і рельєфних скульптурних зображень живої моделі у будь-якому русі; засвоєння в скульптурній пластиці особливостей побудови образу, передачі конструктивних, анатомічних, образно-пластичних і стилістичних якостей форми.

Завдання дисципліни:

- накопичення практичного досвіду та вмінь виконання академічного етюдю з живої натури;
- знання поетапного виконання академічного етюдю;
- набуття знань з побудови скульптурної форми у просторі, передачі в етюді образно-стилістичного рішення, динаміки руху фігури, її анатомічних особливостей та пропорціональних співвідношень;
- розвиток на практиці творчих здібностей у відтворенні форми з натури, пошуки індивідуального авторського стилю виконання скульптурного етюдю.

Дисципліна забезпечує такі загальні компетентності як:

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1 Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища;

СК 3 Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей;

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва;

СК 9 Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Академічна скульптура» вивчається протягом трьох років, тобто I-III курсів (36 кредитів ECTS, 1080 навчальних годин, в тому числі: 540 годин — аудиторні практичні заняття та 540 годин — самостійні. Всього курс складається з 12 модулів, які відповідають 6 навчальним семестрам, і

містить 18 практичних завдань, зв'язаних між собою змістовними складовими.

Осіній (перший) семестр навчання I року навчання: загалом 180 годин (6 кредитів), із них 90 годин – аудиторні практичні заняття та 90 годин – самостійні. Аудиторні заняття – 6 год./тиждень.

Весняний (другий) семестр I року навчання: загалом 210 годин (7 кредитів), із них 105 годин – аудиторні практичні заняття та 105 годин – самостійні. Аудиторні заняття – 7 год./тиждень.

I СЕМЕСТР/ МОДУЛІ 1, 2

Завдання 1. Тематичний натюрморт із геометричних предметів та з драпіровкою в об'ємі, розмір натуральний.

Завдання 2. Тематичний натюрморт із геометричних предметів та з драпіровкою – класичний рельєф.

Завдання 3. Етюд черепа людини: анатомічні особливості побудови, розмір натуральний.

II СЕМЕСТР/ МОДУЛІ 3, 4

Завдання 1. Копія гіпсових деталей обличчя людини (око, ніс, губи, вухо): вивчення анатомічної побудови, пластичних особливостей, пропорцій. Розмір з більшої сторони 25-30 см.

Завдання 2. Копія античного гіпсового бюсту (Сократ, Гомер, Гатемелат та інші). Розмір заввишки 30-40 см.

Завдання 3. Етюд голови людини з плечовим поясом з живої натури: образ та пластична виразність. Розмір натуральний.

ВИДИ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота з дисципліни «Академічна скульптура» передбачає наступні види робіт:

- опрацювання літературних джерел в бібліотеках, матеріалів зі скульптурного напрямку у мережі інтернет;
- аналіз аналогів скульптурних етюдів;
- виконання пошукових малюнків, начерків та скульптурних етюдів за темою завдання;
- аналіз форми з точки зору пластичної анатомії форми;
- ознайомлення з експозиціями художніх виставок, що проводяться в Академії, Будинку художника, художніх галереях міста і в Харківському художньому музеї з метою вивчення сучасних тенденцій і напрямків у розвитку скульптури;
- завершення роботи над етюдами та рельєфами та оформлення робіт до екзаменаційного перегляду.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічна скульптура» є практичною дисципліною, *головним методом вивчення якої* є повідомлення та засвоєння студентами нових знань, що реалізується в процесі їх ознайомлення з візуальними матеріалами та виконання серії практичних завдань.

В основу вивчення дисципліни покладені *наступні дидактичні принципи*:

- навчання на високому рівні труднощів;
- швидкий темп опанування навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через переживання (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним ростом студентів;
- поетапне ускладнення поставлених задач.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

В основу методики вивчення дисципліни «Академічна скульптура» закладено модульно-рейтинговий принцип організації навчального процесу. Сумарна кількість рейтингових балів за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами **поточного (модульного) та семестрового переглядів**.

Поточний (модульний) контроль знань здійснюється у вигляді перегляду пошукових ескізів, етапів виконання завдання та завершених робіт. **Підсумковий семестровий контроль** з дисципліни проводиться у формі екзаменаційного перегляду, на якому студент демонструє повний обсяг семестрових завдань у фінальному, завершеному вигляді.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (без права перездачі)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу. Завдання, виконані під час самостійної роботи, мають бути здані точно у відведений для цього термін. Запізнені завдання оцінюються максимальною оцінкою «добре» з відповідними балами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропуски занять студентами без поважних причин не вітаються. Якщо є поважна причина пропуску або запізнення на заняття, студент має заздалегідь повідомити про це викладача у будь-який зручний для студента спосіб. Причини пропуску занять мають бути підтверджені відповідними документами.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На дисципліну «Академічна скульптура» розповсюджуються загальні правила академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Корисні посилання:

– ЗАКОН УКРАЇНИ «Про освіту», стаття 42 Академічна доброчесність (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, С.380. Верховна Рада України. 2018. <https://zakonodavstvo.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>; <https://saiup.org.ua/novyny/akadem-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

– СТАНДАРТ вищої світи зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/023-Obrazotv.mist.dekorat.mist.restavr-bakalavr.28.07.pdf>

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень	Тема	ид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
I семестр						
Модуль 1						
Завдання 1,2						
1-5	1	практ.	Тематичний натюрморт із геометричних предметів та з драпіровкою в об'ємі, розмір натуральний	60 (30 ауд., 30 сам.)	<i>поточний перегляд</i>	
6-10	2	практ.	Тематичний натюрморт із геометричних предметів та з драпіровкою – класичний рельєф	60 (30 ауд., 30 сам.)	<i>модульний перегляд</i>	
Модуль 2						
Завдання 3						
11-15	3	практ.	Етюд черепа людини: анатомічні особливості побудови, розмір натуральний	60 (30 ауд., 30 сам.)	<i>екзаменац ійний перегляд</i>	

II семестр						
Модуль 1 (3)						
Завдання 1,2						
1-3	1(4)	практ.	Копія гіпсових деталей обличчя людини (око, ніс, губи, вухо): вивчення анатомічної побудови, пластичних особливостей, пропорцій. Розмір з більшої сторони 25-30 см.	42 (21 ауд., 21 сам.)	<i>поточний перегляд</i>	
4-7	2(5)	практ.	Копія античного гіпсового бюсту (Сократ, Гомер, Гатемелат та інші). Розмір заввишки 30-40 см	56 (28 ауд., 28 сам.)	<i>модульний перегляд</i>	
Модуль 2 (4)						
Завдання 3						
8-15	3(6)	практ.	Етюд голови людини з плечовим поясом з живої натури: образ та пластична виразність. Розмір натуральний	112 (56 ауд., 56 сам.)	<i>екзаменац ійний перегляд</i>	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Рубіжні етапи	Змістовий модуль	№ тем (завдань)	Форми звітності (вид роботи, яка зараховується як елемент модуля)	Кількість рейтингових балів
I семестр				
поточний перегляд	1	1	Завдання 1	30
модульний перегляд		2	Завдання 2	30
екзаменаційний перегляд	2	3	Завдання 3	40
Загальна кількість рейтингових балів за I семестр				100
II семестр				
поточний перегляд	3	4	Завдання 1(4)	30
модульний перегляд		5	Завдання 2 (5)	30
екзаменаційний перегляд	4	6	Завдання 3 (6)	40
Загальна кількість рейтингових балів за II семестр				100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
90-100 «Відмінно» за національною шкалою	Скульптурний етюд виконано бездоганно як з точки зору пластичного виконання в цілому, так і з точки зору виконання його окремих деталей, а також

А за шкалою ECTS	загального естетичного сприйняття. Точне безпомилкове рішення образно-пластичної, анатомічно-конструктивної форми і розміщення її у просторі. Точно передані пропорції деталей та пластика живої моделі. Вдале використання первісного скульптурного матеріалу — глини, висока технічна майстерність, професіоналізм у створенні етюдів. Це найвищий рівень виконання навчального (академічного) завдання. Академічний етюд має виглядати майстерним, естетичним, при виконанні завдання має відчуватись творча натхненність. В такому разі студент отримує найвищу оцінку
82-89 «Добре» за національною шкалою В за шкалою ECTS	Скульптурний етюд виконано майже відмінно як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору виконання скульптурної композиції. Гарна майстерність у втіленні пластичного мотиву академічної постановки. Досить виразна анатомічно-конструктивна пластика етюдів відповідно до його образного рішення.
75-81 «Добре» за національною шкалою С за шкалою ECTS	Етюд виконано добре як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору скульптурного виконання. Є відповідність контакту з живою моделлю. Виконані анатомічно-конструктивні зв'язки, але не зовсім досконале відтворення пластичного образу, не дуже виразна мова пластики.
64-74 «Задовільно» за національною шкалою D за шкалою ECTS	Етюд виконано непогано як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору скульптурного виконання. Задовільна відповідність образно-пластичного мотиву, незначні порушення у побудові анатомічно-конструктивної пластики етюдів.
60-63 «Задовільно» за національною шкалою E за шкалою ECTS	Етюд виконано достатньо непогано як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору скульптурного виконання. Задовільна відповідність контакту з живою моделлю. Задовільна побудова анатомічно-конструктивної форми етюдів.
35-59 «Незадовільно» за національною шкалою FX за шкалою ECTS	Етюд виконано непереконливо як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору скульптурного виконання. Зовсім мала відповідність образно-пластичного рішення згідно моделі, порушення анатомічно-конструктивних зв'язків, важке

	сприйняття етюду. Мова пластики дуже невиразна.
0-34 «Незадовільно» за національною шкалою F за шкалою ECTS	Етюд виконано незадовільно як з точки зору загального естетичного сприйняття, так і з точки зору скульптурного виконання. Повна невідповідність образного та композиційного рішення заданій темі. Студент зовсім не володіє мовою пластики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела з кожної окремої теми.

Основна література

1. Гармония пластики: альбом / Авт. вступ. ст. Л.Л. Савицька. Харьков: Колорит. 2006. 162 с.
2. Лантери Э. Лепка / пер. с англ. М.: Издательство Академии художеств СССР, 1963. 330 с.: ил.

Допоміжна

3. Барчай Е. Анатомия для художников. Будапешт: Корвина, 1982. 256 с.
4. Дажина В. Микеланджело. М.: Искусство, 1986. 215 с.
5. Корн. И. Огюст Роден. Минск: Белфакс, 1997. 128 с.
6. Кхандалвала Карл Дж. Шедевры бронзовой скульптуры Индии / пер. с англ. Нью-Дели: Фестиваль Индии, 1988. 180 с.
7. Либман Н.Я. Немецкая скульптура 1350–1550. М.: Искусство, 1980. 405 с.: ил.
8. Лосева Н.М., Сидорова Н.А. Искусство Этрурии и Древней Италии. М.: Искусство, 1988. 303 с.: ил.
9. Маркин Ю.П., Бугуева Ю.В. Вильгельм Лембрук: Скульптура. Графика. Живопись. Поэзия. М.: Искусство, 1989. 238 с.: ил.
10. Соколов Г.И. Римский скульптурный портрет III века. М.: Искусство, 1983. 155 с.: ил.
11. Українське образотворче мистецтво: початок XIX століття / редкол.: Чепелик В.А. Київ: Національна спілка художників України, Образотворче мистецтво, 2008. 408 с.
12. Работягов М.П. Харківський художній музей: альбом. Київ: Мистецтво, 1983. 148 с.
13. Ювалова Е.П. Немецкая скульптура 1200–1270. М.: Искусство, 1983. 351 с.: ил.

14. A Puskin Múzeum remekművei. Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1986. 206 s.
15. Bammes G. Der nackte Mensch. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler. Dresden: VEB Verlag der Kunst, 1982. 473 S.
16. Bammes G. Sehen und verstehen. Hand- und Lehrbuch der Anatomie für Künstler. Berlin: Volk und Wissen Volkseigener Verlag, 1988. 372 S.
17. Erpel F. Michelangelo. Berlin: Kunst und Gesellschaft, 1975. 71 S.
18. Gagro B. Ivan Meštrović. Zagreb: Globus, 1987. 317 s.
19. Henry Moore: The Human Dimension. London: Lund Humphries Publishers, 1991. 160 p.
20. Holý L. Afrikanische Plastsk. Praha: Artia, 1987. 152 S.
21. Muller W. Der Pergamon-Altar. Leipzig: Buch- und Kunstverlag. 1978. 118 S.
22. Sanches Alponso E.P. Gli spagnoli da El Greco a Goya. Milano: Fratelli Fabbry Editori, 1970. 96 s.
23. Története AM. Az Érett Reneszánsz. Barcelona: Corvina, 1986. 315 s.
24. Kepinski Z. Veit Stoss. Warszawa–Dresden: VEB Verlag der Kunst, 1981. 136 s.

Інформаційні ресурси:

25. Gleason W., Halle H. The top famous sculptures of all time. *Time Out*, Monday, January, 24, 2022. URL: <https://www.timeout.com/newyork/art/top-famous-sculptures-of-all-time>
26. Michelangelo's Masterpieces in Rome: Where to Find Them. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiep_iI4Iv9AhWEw4sKHc0QBgQQFnoECGEQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.througheternity.com%2Fen%2Fblog%2Fart%2Fmichelangelo-masterpieces-in-rome.html&usg=AOvVaw1jo6QlmgRnaX_dkqFSr6pN.
27. Michelangelo's David. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjhgNqN4Yv9AhVJ_SoKHZ4wCZEqFnoECDUQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.florence-museum.com%2Fmichelangelo-david.php&usg=AOvVaw0GpCTFNLCNGkc5jb0Fe1fP
28. 38 of the Most Fascinating Public Sculptures/ URL: <https://www.architecturaldigest.com/gallery/11-most-fascinating-public-sculptures>.